

Informacja
w sprawie ustawy z dnia 18 października 2024 r. o udziale Rzeczypospolitej
Polskiej w Systemie Wjazdu/Wyjazdu

Ustawa służy stosowaniu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/2226 z dnia 30 listopada 2017 r. ustanawiającego system wjazdu/wyjazdu (EES) w celu rejestrowania danych dotyczących wjazdu i wyjazdu obywateli państw trzecich przekraczających granice zewnętrzne państw członkowskich i danych dotyczących odmowy wjazdu w odniesieniu do takich obywateli oraz określającego warunki dostępu do EES na potrzeby ochrony porządku publicznego i zmieniającego konwencję wykonawczą do układu z Schengen i rozporządzenia (WE) nr 767/2008 i (UE) nr 1077/2011 (Dz. Urz. UE L 327 z 09.12.2017, str. 20, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem 2017/2226”.

Rozporządzenie 2017/2226 tworzy podstawy prawne do funkcjonowania scentralizowanego Systemu Wjazdu/Wyjazdu (EES) dla obywateli państw spoza Unii Europejskiej, zwanego dalej „EES”. EES będzie elektronicznie rejestrował datę, godzinę i miejsce wjazdu i wyjazdu obywateli państw trzecich dopuszczonych do pobytu krótkoterminowego na terytorium państw członkowskich UE oraz obliczał okres ich dozwolonego pobytu. Ponadto w EES będą rejestrowane decyzje organu państwa członkowskiego o odmowie wjazdu i przyczynach tej odmowy.

Celem wprowadzenia i funkcjonowania EES jest w szczególności:

- 1) zwiększanie efektywności odpraw granicznych dzięki obliczaniu i monitorowaniu okresu dozwolonego pobytu w momencie wjazdu i wyjazdu obywateli państw trzecich dopuszczonych do pobytu krótkoterminowego;
- 2) pomaganie w identyfikacji obywateli państw trzecich, którzy nie spełniają warunków wjazdu lub pobytu krótkoterminowego na terytorium państw członkowskich lub też przestali spełniać te warunki;
- 3) umożliwianie identyfikowania i wykrywania osób przekraczających okres dozwolonego pobytu oraz umożliwianie właściwym organom krajowym państw członkowskich podejmowania odpowiednich działań;
- 4) umożliwianie elektronicznego sprawdzania odmów wjazdu w EES;
- 5) umożliwianie zautomatyzowania odpraw granicznych dotyczących obywateli państw trzecich;
- 6) umożliwianie organom wizowym dostępu do informacji dotyczących korzystania zgodnie z prawem z wcześniejszych wiz;

- 7) przekazywanie informacji obywatelom państw trzecich o okresie ich dozwolonego pobytu;
- 8) zbieranie danych statystycznych dotyczących wjazdów i wyjazdów, odmów wjazdu i przekraczania okresu dozwolonego pobytu w przypadku obywateli państw trzecich w celu udoskonalenia oceny ryzyka przekraczania okresu dozwolonego pobytu oraz w celu wspierania kształtowania unijnej polityki migracyjnej w oparciu o dowody;
- 9) zwalczanie oszustw dotyczących tożsamości oraz nieuprawnionego użycia dokumentów podróży.

Istotną rolą EES jako narzędzia elektronicznej kontroli i nadzoru będzie ochrona granicy i zapobieganie nielegalnej emigracji do państw Unii Europejskiej oraz pomoc w walce z terroryzmem i zorganizowaną przestępczością.

W rozporządzeniu 2017/2226 określono kategorie danych, które będą pobierane i wprowadzane do EES. Będą to dane pozwalające na identyfikację biometryczną (zdjęcia wykonywane osobie przekraczającej granicę w czasie rzeczywistym w standardzie zdjęcia paszportowego, pobieranie odcisków palców od osoby pierwszy raz przekraczającej granicę państwa strefy Schengen) oraz dane paszportowe. Ponadto rozporządzenie 2017/222 określa cele do jakich dane będą wykorzystywane, kryteria ich wprowadzania, zasady przetwarzania danych i ochrony danych osobowych, a także zasady dotyczące jego funkcjonowania i użytkowania oraz interoperacyjność z innymi systemami informacyjnymi.

Ustawa określa zasady i sposób realizacji udziału Rzeczypospolitej Polskiej w EES, w tym obowiązki i uprawnienia organów dotyczące przetwarzania danych zawartych w EES przez Krajowy System Informatyczny do spraw Systemu Wjazdu/Wyjazdu, zwany dalej „KSI EES”.

Kompetencje w zakresie nadzoru nad prawidłowością działania KSI EES przyznano ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych.

W ustawie w art. 3 wskazano organy i służby uprawnione do bezpośredniego dostępu do Systemu EES w celu realizacji poszczególnych zadań wynikających z rozporządzenia 2017/2226. Wśród tych organów i służb określono organy i służby, które mogą pobierać dane biometryczne obywateli państw trzecich. Należą do nich:

- 1) Straż Graniczna;
- 2) Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców;
- 3) wojewoda;
- 4) minister właściwy do spraw wewnętrznych;
- 5) minister właściwy do spraw zagranicznych;

- 6) konsul;
- 7) Policja;
- 8) Krajowa Administracja Skarbowa.

Bezpośredni dostęp do EES to dostęp umożliwiający wprowadzanie, zmianę usuwanie oraz przeglądanie danych w systemie przetwarzanych przez KSI EES.

Wskazano także podmioty uprawnione do pośredniego dostępu do KSI EES w celu zapobiegania przestępstwom terrorystycznym lub innym poważnym przestępstwom, ich wykrywania oraz prowadzenia postępowań przygotowawczych. Dostęp do tych danych przysługuje:

- 1) prokuraturze;
- 2) sądom;
- 3) Policji;
- 4) Straży Granicznej;
- 5) Krajowej Administracji Skarbowej;
- 6) Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego;
- 7) Agencji Wywiadu;
- 8) Centralnemu Biuru Antykorupcyjnemu;
- 9) Służbie Ochrony Państwa;
- 10) Służbie Kontrwywiadu Wojskowego;
- 11) Służbie Wywiadu Wojskowego;
- 12) Żandarmerii Wojskowej.

Ustawa określa podmiot realizujący zadania Krajowej Jednostki ds. EES odpowiedzialnej za udział Rzeczypospolitej Polskiej w EES oraz podmiot pełniący rolę Centralnego Organu Technicznego Krajowego Systemu Informatycznego EES (COT KSI EES), odpowiedzialnego na aspekt techniczny wynikający z udziału w EES. Kompetencje w tych zakresach ustawa przypisała Komendantowi Głównemu Straży Granicznej. Krajowa Jednostka ds. Systemu EES pełni m. in. rolę centralnego punktu dostępu, dzięki której realizowany jest pośredni dostęp do EES.

Administratorem danych przetwarzanych w KSI EES jest Komendant Główny Straży Granicznej.

Ustawa reguluje także kwestie bezpieczeństwa KSI EES, zobowiązując w tym zakresie organy uprawnione do dostępu do EES do współpracy z COT KSI EES oraz z Krajową Jednostką ds. Systemu EES.

Ustawa ponadto zawiera przepisy dotyczące trybu nadawania upoważnień, użytkownikowi indywidulanemu, do dostępu do KSI EES oraz do przetwarzania danych przez KSI ESS. Warunkiem nadania upoważnienia jest odbycie szkolenia, o którym mowa w art. 38 ust. 5 rozporządzenia 2017/2226.

W przypadku spraw bezpieczeństwa danych osobowych przetwarzanych poprzez KSI EES, ustawa przewiduje stosowanie ogólnych przepisów dotyczących ochrony tych danych zawartych w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (RODO) oraz przepisów ustawy z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych. Ustawa przesądza, że organem nadzorczy w zakresie ochrony danych osobowych na poziomie krajowym jest Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych.

W związku z wprowadzonymi w ustawie regulacjami, wprowadzono zmiany w następujących ustawach:

- 1) ustawie z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji;
- 2) ustawie z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej;
- 3) ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 4) ustawie z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin;
- 5) ustawie z dnia 24 sierpnia 2007 r. o udziale Rzeczypospolitej Polskiej w Systemie Informacyjnym Schengen oraz Wizowym Systemie Informacyjnym;
- 6) ustawie z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach.

Ustawa wchodzi w życie z dniem określonym w decyzji Komisji Europejskiej, zgodnie z art. 66 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/2226 z dnia 30 listopada 2017 r. ustanawiającego system wjazdu/wyjazdu (EES) w celu rejestrowania danych dotyczących wjazdu i wyjazdu obywateli państw trzecich przekraczających granice zewnętrzne państw członkowskich i danych dotyczących odmowy wjazdu w odniesieniu do takich obywateli oraz określającego warunki dostępu do EES na potrzeby ochrony porządku publicznego i zmieniającego konwencję wykonawczą do układu z Schengen i rozporządzenia (WE) nr 767/2008 i (UE) nr 1077/2011, z wyjątkiem:

- 1) art. 3 ust. 1 pkt 8, który wchodzi w życie z dniem określonym w decyzji Komisji Europejskiej zgodnie z art. 88 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1240 z dnia 12 września 2018 r. ustanawiającego europejski system informacji o podróżach oraz zezwoleń na podróż (ETIAS) i zmieniającego rozporządzenia (UE) nr 1077/2011, (UE) nr 515/2014, (UE) 2016/399, (UE) 2016/1624 i (UE) 2017/2226 (Dz. Urz. UE L 236 z 19.09.2018, str. 1);
- 2) art. 19 pkt 1 w zakresie dodawanego art. 20 ust. 1ab ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji w części dotyczącej dostępu do systemu ECRIS-TCN, który wchodzi w życie z dniem określonym w decyzji Komisji Europejskiej zgodnie z art. 35 ust. 5 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/816 z dnia 17 kwietnia 2019 r. ustanawiającego scentralizowany system służący do ustalania państw członkowskich posiadających informacje o wyrokach skazujących wydanych wobec obywateli państw trzecich i bezpaństwowców (ECRIS-TCN) na potrzeby uzupełnienia europejskiego systemu przekazywania informacji z rejestrów karnych oraz zmieniającego rozporządzenie (UE) 2018/1726;
- 3) art. 5 ust. 1 i ust. 2 pkt 2 i 5, art. 6 ust. 2 pkt 1 i 3, art. 8, art. 12 i art. 15–17, które wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.